

HAVA TRAFİK KONTROLÖRÜ LİSANS VE DERECELENDİRME YÖNETMELİĞİ (SHY ATCO)

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, hava trafiğinin emniyetli, düzenli ve hızlı akışını temel alan hava trafik kontrol hizmetlerinin etkinliğini sağlamak için Türk hava sahası, havalimanı ve meydanlarında çalışmakta olan sivil hava trafik kontrol hizmetlerinde görev alan hava trafik kontrol personeli ile hava trafik kontrolörü lisansı alacak kişilerin sahip olması gereken sağlık, eğitim ve uzmanlık şartlarının belirlenmesine, lisans, sertifika ve derecelerinin verilmesine, muhafaza edilmesine, yenilenmesine, askıya alınmasına veya iptal edilmesine ilişkin esasların düzenlenmesi ve emniyet standartlarının muhafaza edilerek geliştirilmesini sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü, sivil hava trafik kontrol hizmetlerindeki hava trafik kontrolörlüğü için gerekli lisans, derece veya sertifika almış, alacak, temdit edecek veya yenileyecek kişileri ve bunlara eğitim veren veya bünyelerinde bulunduran kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik; 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 41 inci ve 46 ncı maddeleri, 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Şikago'da 7 Aralık 1944 Tarihinde Akit ve İmza Edilmiş Olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması ile Sivil Havacılık Geçici Sözleşmesi ve Bunların Eklerinin Onanması Hakkında Kanun ile yürürlüğe girmiş olan Şikago Sözleşmesinin 1 inci eki ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 437 nci ve 441 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aletli meydan kontrol derecesi: Aletli yaklaşma ve kalkış usulleri bulunan ve yaklaşma kontrol hizmetinin bir yaklaşma kontrol ünitesi ya da bir saha kontrol merkezi tarafından verildiği havalimanlarında çalışan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken dereceyi,
- b) Asistan hava trafik kontrolörü: Geçerli bir hava trafik kontrolörü lisansına sahip olan ve derecesi bulunmayan, bir hava trafik kontrolörü nezaretinde hava trafik kontrol hizmetlerinin yürütülmesine yardım eden personeli,
- c) Değerlendirme: Hava trafik kontrolörlerinin ya da eğitim sürecinde yer alan bir öğrencinin göstermiş olduğu teorik ve pratik nitelikleri ölçme yöntemini,
- ç) Derece: Lisansa veya lisansa bağlı belgelere işlenen ve lisansa ait özel koşulları, ayrıcalıkları ve kısıtlamaları belirten yetkilendirmeyi,
- d) Derece onayı: Hava trafik kontrol lisansına işlenen ve söz konusu derece ile ilgili özel şartları, ayrıcalıkları ve sınırlamaları belirten yetkilendirmeyi,
- e) EUROCONTROL: Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatını,
- f) Geçerlilik: Bir lisansın, sertifikanın veya derecenin yürürlükte kalabilmesi için yerine getirilmesi gereken şartları,
- g) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- ğ) Görerek meydan kontrol derecesi: Aletli iniş, kalkış usulleri bulunmayan ve yaklaşma kontrol hizmetinin verilmediği ya da bir başka hava trafik kontrol ünitesi tarafından da bu hizmetin sağlanmadığı, sadece görerek şartlardaki trafiklere hizmet veren hava meydanlarında çalışan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken dereceyi,
- h) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı: Hizmet verdikleri havaalanı veya ünite ile sınırlı olmak üzere, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca veya ilgili mevzuat uyarınca hava seyrüsefer hizmeti sağlama yetkisi verilmiş kurum ve kuruluşları,

ı) Hava trafiği: Uçuşta veya bir meydanın manevra sahası üzerinde hareket eden hava araçlarının tamamını,

i) Hava trafik kontrol hizmeti: Hava araçlarının manevra sahası üzerinde veya uçuşun herhangi bir safhasında birbirleriyle ve manialarla çarpışmalarını önlemek; hızlı ve düzenli hava trafik akışını sağlamak amacıyla verilen hizmeti,

j) Hava trafik kontrolör lisansı: Temel hava trafik kontrol kursunu başarıyla tamamladıktan sonra canlı trafikte işbaşı eğitimini tamamlayan ve hava trafik kontrol lisans sınavında başarılı olmuş kişilere Genel Müdürlükçe verilen ve Ek-1'e göre hazırlanan belgeyi,

k) Hava trafik başkontrolörü: Bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlayarak hava trafik başkontrolörlüğü sınavına girmeye hak kazanan ve sınavda başarılı olması sonucunda hava seyrüsefer hizmet sağlayıcı tarafından atanan kişiyi,

l) Hava trafik kontrol personeli: Stajyer hava trafik kontrolörü, asistan hava trafik kontrolörü, hava trafik kontrolörü ve hava trafik başkontrolörünü,

m) Hava trafik kontrolörü: Hava trafik kontrolör lisansına sahip ve bu lisansa işlenmiş derece veya derecelerin verdiği yetkiler kapsamında hava trafik kontrol hizmeti veren kişiyi,

n) Hava trafik hizmetleri: Uçuş bilgi hizmeti, ikaz hizmeti, hava trafik tavsiye hizmeti ve saha kontrol hizmeti, yaklaşma kontrol hizmeti, meydan kontrol hizmetinden oluşan hava trafik kontrol hizmeti için kullanılan genel terimi,

o) Hava trafik kontrolörü (Değerlendirme uzmanı): Hava trafik kontrolörlerinin almış oldukları eğitim ve derece gereklilikleri doğrultusunda mesleki yeterliliklerine ilişkin gösterdikleri performansla ilgili değerlendirmeler yapmak ve tespit ettiği hususlar hakkında raporları ünite yönetimine sunmak üzere görevlendirilen personeli,

ö) Hava trafik kontrolörü (HTY uzmanı): Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcı merkez teşkilatı ile Genel Müdürlükte hava trafik kontrol hizmetleriyle ilgili konularda çalışmalar yapan ve hava trafik hizmetlerinin emniyetli ve düzenli olarak gerçekleştirilmesi amacıyla ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla gerekli koordinasyonu yürüten hava trafik kontrolörünü,

p) Hava trafik kontrolörü (Operasyonel uzman): HTK ünitelerinde hava trafik kontrol hizmetlerine yönelik hava trafik akış idaresi, slot koordinasyon, sivil-asker koordinasyon, NOTAM işlemleri, anlaşma mektubu ve protokol, ekip planlama, emniyet ve kalite sistemi, hava hadiseleri raporlama ve inceleme, hava trafik kontrol sistem destek ve eğitim ünitelerinde görev yapan hava trafik kontrolörünü,

r) HTK: Hava trafik kontrolünü,

s) HTY: Hava trafik yönetimini,

ş) HTY uzmanı: Hava trafik yönetimi uzmanını,

t) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,

u) ICAO Ek-1: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı tarafından yayımlanan personel lisanslandırılması ile ilgili dokümanı,

ü) İşbaşı eğitimi: Gerçek trafik ortamında, yeterli şartları haiz işbaşı eğitmeni nezaretinde, önceden belirlenmiş program dahilinde yürütülen eğitimi,

v) Mesleki yeterlilik değerlendirmesi: Uçuş emniyetini ciddi olarak tehlikeye sokan bir hava olayına veya kazaya yol açan, kapasite yönetimini kayda değer biçimde azaltacak şekilde çalışan, trafiğin doğal akışına uymayan gecikmelere ya da hizmet aksaklıklarına sebebiyet veren ve bu davranışı kısmi ya da aralıklı süreklilik gösteren veya çalıştığı ünite için gerekli bilgi ve tecrübeden yoksun olduğu tespit edilen hava trafik kontrolörünün mesleki yeterliliğine yönelik eksikliğin giderilmesi amacıyla, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından yapılan değerlendirmeyi,

y) Meydan kontrol hizmeti: Meydan trafiği için sağlanan hava trafik kontrol hizmetini,

z) Pozisyon: Hava trafik kontrolörünün hava trafik hizmeti sağlarken sorumlu, yetkili ve görevli olduğu çalışma alanını,

aa) Radarlı saha kontrol derecesi: Sorumluluk sahibi olduğu kontrollü hava sahası dahilindeki uçaklara radarlı saha kontrol hizmeti sağlayan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken dereceyi,

bb) Radarlı yaklaşma kontrol derecesi: Sorumluluk sahibi olduğu kontrol sahası dahilinde, inen ve kalkan uçaklar ile kontrol sahasını kullanan diğer uçaklara, radarlı yaklaşma kontrol hizmeti sağlayan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken dereceyi,

cc) Radarsız saha kontrol derecesi: Sorumluluk sahibi olduğu kontrollü hava sahası dahilindeki uçaklara radarsız saha kontrol hizmeti sağlayan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken dereceyi,

çç) Radarsız yaklaşma kontrol derecesi: Sorumluluk sahibi olduğu kontrol sahası dahilinde, inen ve kalkan uçaklar ile kontrol sahasını kullanan diğer uçaklara, radarsız yaklaşma kontrol hizmeti sağlayan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken dereceyi,

dd) Saha kontrol hizmeti: Kontrollü sahalarda, kontrollü uçuşlara sağlanan hava trafik kontrol hizmetini,

ee) Sektör: Kontrol sahasının veya uçuş bilgi bölgesinin bir parçasını,

ff) Sektör grubu: Belirlenmiş sektörlerden oluşan kontrol sahasına ilişkin yapısını,

gg) Stajyer hava trafik kontrolörü: Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından, hava trafik kontrolörü olarak istihdam edilmek üzere kamu istihdam politikasına uygun olarak yerleştirilen ve temel hava trafik kontrol eğitimi başlangıcı ile asistan hava trafik kontrolörü olunmasına kadar geçen sürede hava trafik kontrolörlüğü mesleğine hazırlanan personel ile temel hava trafik kontrol kursuna katılan kişiyi,

ğğ) Süpervizör hava trafik kontrolörü: Görevlendirildiği sektör veya sektör grubunda hava trafiğini takip ederek olası emniyet risklerinde çalışan hava trafik kontrolörlerini haberdar eden, gerektiğinde çözüm önerileri sunan, acil ve beklenmedik durumlarda veya kontrolörler tarafından ihtiyaç duyulduğunda ünite içi ve üniteler arası koordinasyonu sağlamakla görevli olan hava trafik kontrolörünü,

hh) Temel hava trafik kontrol kursu: Hava trafik kontrolörü olmak için Genel Müdürlükçe belirlenen temel eğitim süreçlerini,

ıı) Terminal kontrol sahası: Bir veya daha fazla sayıdaki önemli havaalanı civarında bulunan hava trafik hizmeti rotalarının birleştiği yerde kurulan kontrollü sahaları,

ii) Ünite: Hava araçları ile hava araçları arasında, manevra sahasında hava araçları ile mâniâlar arasında çarpışmaları önlemek, hızlı ve düzenli bir trafik akışı sağlayarak muhafaza etmek amacıyla sağlanan hava trafik kontrol hizmetinin yerine getirildiği saha kontrol merkezi, yaklaşma kontrol birimi ya da meydan kontrol kulesi anlamında kullanılan genel terimi,

jj) Ünite onayı: Hava trafik kontrol lisansına işlenen ve derecenin geçerli olduğu ünite, sektör veya sektör gruplarını belirten yetkilendirmeyi,

kk) Ünite yönetimi: Hava trafik kontrolörlerinin görevlerini yürüttükleri ünitelerde sorumlu veya yetkili yönetici pozisyonundaki kişileri,

ll) Yaklaşma kontrol hizmeti: İniş/kalkış ve terminal kontrol sahasında sağlanan hava trafik kontrol hizmetini,

ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte belirtilmeyen tanımlar ve kısaltmalar için, 2920 sayılı Kanun, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, ICAO ve EUROCONTROL tarafından yayımlanan konuyla ilişkili dokümanlar ile Genel Müdürlük tarafından yayımlanan diğer sivil havacılık mevzuatında belirtilen tanımlar esas alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Müdürlüğün Görev ve Sorumlulukları

Denetim

MADDE 5- (1) Genel Müdürlük, hava trafik kontrolörlerinin seçim, eğitim, lisans, yabancı dil yeterliliği, sağlık, derecelendirme ve kayıtların muhafazası işlemlerinin bu Yönetmelikte yer alan düzenlemelere uygunluğuna ilişkin gerekli denetimleri yapar.

Lisansların verilmesi

MADDE 6- (1) Genel Müdürlük, lisans sınavını başarı ile tamamlayarak asistan hava trafik kontrolörü olmaya hak kazanan adaya hava trafik kontrolörü lisansını düzenler.

Derece şartı

MADDE 7- (1) Genel Müdürlük, asistan hava trafik kontrolörleri, hava trafik kontrolörleri ve hava trafik başkontrolörlerinin derece sınavları ile ünite onayı işlemlerini yapar veya hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısına yaptırır.

Yeterlilik düzeyleri ve denetim

MADDE 8- (1) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından bu Yönetmelikte bahsi geçen personelin mesleki düzey ve yeterliliklerinin devamlılığına ilişkin tutulan kayıtların denetimi Genel Müdürlük tarafından yapılır. Bu denetlemelerde Genel Müdürlük tarafından talep edilen her türlü bilgi ve belgenin ibrazı zorunludur.

Sağlık şartı

MADDE 9- (1) Genel Müdürlük, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısının, gerçek trafikte fiili olarak hava trafik kontrol hizmetine yönelik görev yürütebilmeleri için hava trafik başkontrolörleri, hava trafik kontrolörleri ve asistan hava trafik kontrolörlerinin ICAO Ek-1 Sınıf 3'e uygun geçerli sağlık raporlarına sahip olmaları şartına yönelik uygulamalarını denetler.

(2) Sağlık raporları ile ilgili itiraz veya çekince ortaya çıkması halinde, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı veya rapor sahibi kişi tarafından, sağlık raporunun gözden geçirilmesi veya yenilenmesi için yapılan başvurular, Genel Müdürlük tarafından sonuçlandırılır.

Alkol ve psikoaktif madde kullanımı

MADDE 10- (1) Genel Müdürlük, hava seyrüsefer hizmetleri sağlayıcısının, hava trafik kontrol ünitelerinde görev yapan tüm hava trafik kontrol personelinin, alkol ve psikoaktif madde kullanımını takibini yapıp yapmadığını ve ilaç kullanımı konusunda gerekli tavsiyelerde bulunup bulunmadığını denetler.

(2) Birinci fıkra kapsamında yasaklı veya takibi yapılması gereken psikoaktif madde veya ilaçlar Genel Müdürlükçe belirlenir ve yayımlanır.

Fiziki yeterlilik

MADDE 11- (1) Genel Müdürlük, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısının hava trafik kontrol ünitelerinde görevlendirilmiş bulunan ve gerçek trafikte fiili olarak hava trafik kontrol hizmetine yönelik görev yürüten hava trafik kontrol personelinin ICAO Ek-1 Sınıf 3'e göre; zihinsel, ruhsal ve fiziki yeterliliklerinde azalma olması veya görevlerini emniyetli ve tam olarak yapmalarını engelleyici alkol ve psikoaktif maddelerin etkisi altında olduklarının rapor edilmesi durumunda bu kişilerin hizmete devamını engelleyici tedbirleri aldırır.

Görevden el çektirme

MADDE 12- (1) Genel Müdürlük, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısının hava trafik kontrol personelinin; 19 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususlara sebebiyet verdiğini tespit etmesi durumunda kişinin hizmete devam ettirilmemesi yönünde tedbirleri alıp almadığını denetler.

(2) 19 uncu maddede belirtilen hususların tespiti durumunda Genel Müdürlükçe oluşturulacak komisyon marifetiyle ilgili personelin hava trafik kontrolörü lisansı ve/veya sahip olduğu derece veya dereceler en az 3 ay en fazla 12 ay olmak koşuluyla askıya alınır veya iptal edilir.

(3) 19 uncu maddede belirtilen hususların tespit edildiği kişinin stajyer hava trafik kontrolörü olması durumunda Genel Müdürlükçe oluşturulacak komisyon marifetiyle ilgili personelin hava trafik kontrolörü lisans sınavına en az 6 ay en fazla 12 ay süreyle girmemesi sağlanır veya sınav hakkı iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hava Seyrüsefer Hizmet Sağlayıcısının Görev ve Sorumlulukları

Derece şartı

MADDE 13- (1) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı, istihdam ettiği hava trafik kontrolörlerinin mesleklerini icra edebilmeleri için çalıştıkları ünite, sektör veya pozisyon için geçerli derecelerden en az birine sahip olmalarını sağlamaktan Genel Müdürlüğe karşı sorumludur.

(2) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı hava trafik kontrolörlerinin sahip olduğu derecelere ilişkin ünite onayı işlemlerine dair gerekli bildirimleri yapmaktan sorumludur.

Hizmet gereklilikleri

MADDE 14- (1) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı, hava trafik kontrol ünitelerinde gerçek trafikte fiili olarak hava trafik kontrol hizmetine yönelik görev yürüten hava trafik kontrol personelinin;

a) Sağlanan hava trafik kontrol hizmetine uygun geçerli sertifika, lisans, derece veya derecelere sahip olmalarından,

b) ICAO Ek-1 Sınıf 3'e uygun geçerli sağlık raporlarının bulunmasından,

c) Mesleki yeterliliklerinin, teorik ve uygulamalı değerlendirmelerle, devamlı olarak muhafaza edilmesinden,

ç) Asistan hava trafik kontrolörlüğü aşamasında derece almaları amacıyla işbaşı eğitimlerinin tamamlanarak, yapılacak teorik ve uygulamalı değerlendirmelerle, derece almalarını sağlamaktan,

d) Genel Müdürlük tarafından derece sınavlarını yapmak üzere görevlendirildiğinde derece sınavlarını yapmaktan, sorumludur.

Yeterlilik planları

MADDE 15- (1) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından hazırlanan, derecelerin alınabilmesi için yerine getirilmesi gereken şartları belirleyen derece gereklilikleri dokümanı Genel Müdürlük tarafından onaylanmasının akabinde yayımlanır.

(2) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı, mesleki yeterliliklerinin ve deneyimlerinin muhafazası için; hava trafik kontrol ünitelerinde gerçek trafikte fiili olarak hava trafik kontrol hizmetine yönelik görev yürüten, hava trafik kontrol personelinin;

a) Sahip olduğu derecelere ait ünite, sektör veya pozisyon için gerekli olan asgari çalışma saatlerinin doldurulmuş olmasını takip etmekten,

b) Derecelerin alınabilmesi için yerine getirilmesi gereken şartları belirleyen derece gereklilikleri dokümanına uygun olarak, yeterlilik düzeylerinin muhafaza edildiğini belgelemek amacıyla, teorik ve uygulamalı olarak değerlendirmeye tabi tutulmalarını sağlamaktan,

c) Periyodik olarak tazeleme ve acil durum eğitimlerine alınmalarını sağlamaktan,

ç) Kesintisiz olarak aktif çalışmadan uzak kalması halinde ilgili personelin mesleki yeterliliklerinin tekrar kazanılması amacıyla kesintisiz olarak aktif çalışmadan uzak kalınan süre dikkate alınmak suretiyle hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından belirlenen tazeleme eğitimi almasını sağlamaktan, sorumludur.

Sağlık şartı

MADDE 16- (1) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı gerçek trafikte fiili olarak hava trafik kontrol hizmetine yönelik görevleri yürütebilmeleri için hava trafik kontrol personelinin ICAO Ek-1 Sınıf 3'e uygun geçerli sağlık raporlarına sahip olmalarını sağlar.

(2) Sağlık raporlarının ICAO Ek-1 Sınıf 3'e uygunluğu ile ilgili hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı, hava trafik kontrol personeli tarafından bir itiraz veya çekince ileri sürülmesi halinde, raporun gözden geçirilmesi veya yenilenmesi için, Genel Müdürlüğe başvurur.

Yeterlilik değerlendirmesi

MADDE 17- (1) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı, hava trafik kontrol personelinin yeterlilik değerlendirmelerinin neticelerini, sağlık raporları ile birlikte derecelerin yenilenmesi ve derecelerin geçerliliğinin muhafazası amacıyla kayıt altına alır.

Alkol ve psikoaktif madde kullanımının denetimi

MADDE 18- (1) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı, hava trafik kontrol ünitelerinde, gerçek trafikte fiili olarak hava trafik kontrol hizmetine yönelik görev yürüten hava trafik kontrol personelinin alkol ve psikoaktif madde kullanıp kullanmadıklarını hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından belirlenen usuller doğrultusunda tespit eder ve Genel Müdürlükçe belirlenen kullanılamayacak ilaçlar konusunda bu kişileri bilgilendirir.

Görevden el çektirme yetkisi

MADDE 19- (1) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından, hava trafik kontrol personelinin;

a) ICAO Ek-1 Sınıf 3'e göre; zihinsel, ruhsal ve fiziki yeterliliğinde azalma olması,

b) Görevini emniyetli ve tam olarak yapmasını engelleyici alkol ve psikoaktif madde kullanım alışkanlığının belgelenmesi,

c) Uçuş emniyetini zafiyete düşürücü şekilde çalışma ortamını bozacak ve iş akışını engelleyecek davranışlarda bulunması,

ç) Mesleki yetersizliğinin tespit edilmesi veya çok ciddi hava olayına veya kazaya sebebiyet vermesi,

d) Hava trafik akışını etkileyen geçerli bir sebep olmaksızın bireysel ya da toplu şekilde; hava trafiğinin hızlı akışına olumsuz etki etmek, olağan dışı gecikmelere sebebiyet vermek, hava trafiğini yavaşlatıcı ya da zorlaştırıcı eylemlerde bulunmak hallerinden en az birinin varlığı,

durumlarında hizmete devamına izin verilmez.

(2) Birinci fıkranın (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde sayılan durumların veya büyük bir ihmal ya da görevi kötüye kullanma durumunun tespit edilmesi hallerinde, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından oluşturulan komisyon marifetiyle yapılan inceleme sonucu ve gerekli belgeler ile Genel Müdürlüğe başvurularak, kişinin sahip olduğu hava trafik kontrolörü lisansı ve/veya sahip olduğu derece veya derecelerin en az 3 ay en fazla 12 ay süre ile askıya alınması veya iptal edilmesi talep edilir.

(3) İkinci fıkrada belirtilen hususlar uyarınca yaptırıma muhatap olmuş kişi de birinci fıkrada sayılan durumların tekrar tespit edilmesi hallerinde, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından oluşturulan komisyon marifetiyle yapılan inceleme sonucu ve gerekli belgeler ile Genel Müdürlüğe başvurularak ilgili personelin sahip olduğu hava trafik kontrolörü lisansının iptal edilmesi talep edilir.

(4) Stajyer hava trafik kontrolörü unvanına sahip kişiler de birinci fıkrada belirtilen durumların tespit edilmesi hallerinde, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından oluşturulan komisyon marifetiyle yapılan inceleme sonucu ve gerekli belgeler ile Genel Müdürlüğe başvurularak ilgili personelin en az 6 ay en fazla 12 ay süreyle lisans sınavına girmemesi talep edilir. İkinci fıkrada belirtilen hususlar uyarınca yaptırıma muhatap olmuş kişi de birinci fıkrada sayılan durumların tekrar tespit edilmesi hallerinde ise hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından oluşturulan komisyon marifetiyle yapılan inceleme sonucu ve gerekli belgeler ile Genel Müdürlüğe başvurularak ilgili personelin lisans sınav hakkını kaybetmesi talep edilir.

(5) Bu madde uyarınca derece veya dereceleri askıya alınan kişi asistan hava trafik kontrolörü olarak görevlendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hava Trafik Kontrol Personelinin Görev ve Sorumlulukları

Stajyer hava trafik kontrolörünün görev ve sorumlulukları

MADDE 20- (1) Stajyer hava trafik kontrolörü;

a) Gerçek trafikte işbaşı eğitimi sırasında ICAO Ek-1 Sınıf 3 hükümlerine uygun, geçerli bir sağlık raporuna sahip olmaktan,

b) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından belirlenen usuller çerçevesinde, işbaşı eğitimine başlayacak yeterliliğe sahip olmaktan, ünite yeterlilik planlarında yer alan usullere uymaktan,

c) İşbaşı eğitimi almaya engel olabilecek her türlü sağlık yetersizliğini ünite yönetimine bildirmekten,

ç) Alkol ve psikoaktif maddelerin etkisinde ise veya herhangi bir ilaç alıyorsa ve bu ilaçların işbaşı eğitimi alma yeteneği üzerinde etkisi varsa, bu durumları ünite yönetimine bildirmekten,

d) Emniyetli ve düzenli çalışmasını engelleyen fiziki şartlarında azalma olduğunda bu durumu yönetime bildirmekten, sorumludur.

Hava trafik kontrolörünün sorumlulukları

MADDE 21- (1) Hava trafik kontrolörü;

a) Lisansında işlenmiş derecelerin ve ICAO Ek-1 Sınıf 3 hükümlerine uygun geçerli sağlık raporlarının, geçerlilik süresinin dolmamış olmasından,

b) Ünitenin yeterlilik planlarına uymaktan ve lisansında işlenmiş derecelerin verdiği yetkilere uygun hizmetleri görebilecek yeterlilikte olmaktan,

c) Mesleki yeterliliği konusunda şüphe oluşması durumunda, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından kendisine bildirilen usullere uymaktan,

ç) Hava trafik kontrol hizmeti vermesine engel olabilecek her türlü sağlık yetersizliğini ünite yönetimine bildirmekten,

d) Alkol ve psikoaktif maddelerin etkisinde ise veya herhangi bir ilaç alıyorsa ve bu ilaçların gördüğü hizmet üzerinde etkisi varsa, bu durumları ünite yönetimine bildirmekten,

e) Hizmet teknik altyapısına ilişkin her türlü teknik aksaklık ve hava olayını uygun formlar vasıtasıyla rapor etmekten, sorumludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Başvuru, Aranılan Nitelikler, Sınavlar ve Sağlık Şartları

Hava trafik kontrolör adaylarının seçiminde esas alınacak ölçütler

MADDE 22- (1) Temel hava trafik kontrol eğitimine başlayacak adayların aşağıdaki niteliklere sahip olması zorunludur:

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.

b) 27 yaşından gün almamış olmak.

c) En az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

ç) ICAO Ek-1 Sınıf 3 hükümlerine uygun geçerli bir sağlık raporu almak.

d) Güvenlik soruşturması ile hava trafik kontrolörlüğü yapmaya uygun olduğunu belgelemek.

e) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenек yaptırımlara çevrilmiş aşağıda sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, 6 aydan fazla hapis veya affa uğramış olsalar bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı ve haksız mal edinme suçlarından hükümlü bulunmamak.

f) Genel yetenek testleri (dikkat, algılama, zihinsel matematik, üç boyutlu düşünme) ve kişilik değerlendirme (motivasyon, karar verme, stres değerlendirme) yöntemlerini içeren bilgisayar destekli, uluslararası standartlara sahip kontrolör seçme programı ve (g) bendinde yer alan hususların tespitine yönelik sınavda başarılı olmak.

g) Hava/yer ve yer/yer sesli iletişiminde Türkçe ve İngilizce dillerinde, yanlış anlamalara ve aksamalara yol açabilecek belirgin bir aksan veya lehçe, dilde pelteklik, gizli kekemelik ve aşırı heyecan sahibi olmamak.

ğ) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından istihdam edilmek üzere başvuru yapılması sırasında, İngilizce dilinde Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca (ÖSYM) düzenlenen Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı/Elektronik Yabancı Dil Sınavından en az (C) düzeyinde veya uluslararası geçerliliği bulunan ve ÖSYM tarafından eşdeğerliği kabul edilen sınavlardan buna denk düzeyde başarılı olduğunu belgelemek.

(2) Hava trafik kontrolörü adayı seçiminde gerektiğinde ICAO veya EUROCONTROL kaynaklı testler kullanılarak yeterlilik değerlendirmesi yapılabilir. Bu değerlendirmede başarılı sayılmak için 100 üzerinden 70 puan alınması zorunludur.

Hava trafik kontrolörü lisansına ilişkin şartlar

MADDE 23- (1) Hava trafik kontrolörü lisansı verilebilmesi için ilgilinin;

a) 21 yaşını doldurmuş ve 30 yaşından gün almamış olması,

b) ICAO Ek-1 Sınıf 3 hükümlerine uygun geçerli sağlık raporuna sahip olması,

c) Emniyet, güvenlik ve kriz yönetimi konularını da içeren işbaşı eğitimi ile yapılacak ünite, sektör veya pozisyon değerlendirmelerini başarı ile tamamlamış olması,

ç) Yapılan lisans sınavından 100 puan üzerinden en az 70 puan alması,

d) Asgari ICAO seviye 4 düzeyinde İngilizce dil bilgisine sahip olduğunu belgelemesi, zorunludur.

Hava trafik kontrolörü derecesine ilişkin şartlar

MADDE 24- (1) Lisans sahibi bir hava trafik kontrolörüne derece verilebilmesi için ilgilinin;

a) ICAO Ek-1 Sınıf 3 hükümlerine uygun geçerli bir sağlık kurulu raporuna sahip olması,

b) Geçerli bir hava trafik kontrolör lisansına sahip olması,

c) Hava trafik kontrolörünün çalışacağı ünite derecesi ile ilgili değerlendirmeleri başarı ile tamamlamış olması,

ç) Teori ve uygulamalı olarak iki aşamalı yapılan derece yenileme sınavlarının her birinden 100 puan üzerinden en az 70 puan alarak her iki sınavda da başarılı olması,

d) Asgari ICAO seviye 4 düzeyinde İngilizce dil bilgisine sahip olduğunu belgelemesi, zorunludur.

Hava trafik kontrolörlüğüne (Değerlendirme uzmanı) ilişkin asgari şartlar

MADDE 25- (1) Hava trafik kontrolörü (Değerlendirme uzmanı) olabilmesi için ilgili kişinin;

a) En az 5 yıldır hava trafik kontrolörü olarak çalışıyor olması,

b) Geçerli bir hava trafik kontrolörü lisansına ve ilgili derecelerine sahip olması,

c) Ulusal ve uluslararası kuruluşlardan alınan ve Genel Müdürlükçe kabul edilen geçerli bir hava trafik kontrol değerlendirme uzmanı sertifikasına sahip olması,

ç) Çalıştığı ünite de en az 2 yıldır çalışıyor olması,

d) Son 2 yıllık derece sınavları ortalamasının asgari 85 puan olması,

e) Asgari ICAO seviye 4 seviyesinde İngilizce dil bilgisine sahip olması,

f) Son 5 yıl içerisinde 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen hususların tespiti sonucu hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından ilgili belgeler ile birlikte Genel Müdürlüğe talepte bulunulması sonucunda 12 nci madde uyarınca herhangi bir yaptırıma muhatap olmaması,

g) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı en üst yöneticisi tarafından uygun bulunması, zorunludur.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılan yetkilendirmeler sonrası yetkilendirilen personel bilgileri Genel Müdürlüğe iletilir ve Genel Müdürlük yapılan yetkilendirmelerin uygunluğunu denetler.

(3) Hava trafik kontrolörü (Değerlendirme uzmanı) yetkisi 3 yıl için geçerlidir. Geçerlilik tarihinden 1 ay önce ilgili ünite veya personelin başvurusuyla birinci fıkra da belirtilen süreç yeniden işletilerek temdit işlemi gerçekleştirilir.

Hava trafik kontrolörlüğüne (Operasyonel uzman) ilişkin asgari şartlar

MADDE 26- (1) Hava trafik kontrolörü (Operasyonel uzman) olabilmesi için ilgili kişinin;

a) En az 7 yıldır hava trafik kontrolörü olarak çalışıyor olması,

b) Geçerli bir hava trafik kontrolörü lisansına ve ilgili derecelerine sahip olması,

c) Çalıştığı ünite de en az 4 yıldır çalışıyor olması,

ç) Son 2 yıllık derece sınavları ortalamasının asgari 85 puan olması,

d) Asgari ICAO seviye 4 seviyesinde İngilizce dil bilgisine sahip olması,

e) Son 5 yıl içerisinde 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen hususların tespiti sonucu hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından ilgili belgeler ile birlikte Genel Müdürlüğe talepte bulunulması sonucunda 12 nci madde uyarınca herhangi bir yaptırıma muhatap olmaması,

f) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı en üst yöneticisi tarafından uygun bulunması, zorunludur.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılan yetkilendirmeler sonrası yetkilendirilen personel bilgileri Genel Müdürlüğe iletilir ve Genel Müdürlük yapılan yetkilendirmelerin uygunluğunu denetler.

(3) Hava trafik kontrolörü (Operasyonel uzman) yetkisi 3 yıl için geçerlidir. Geçerlilik tarihinden 1 ay önce ilgili ünite veya personelin başvurusuyla birinci fıkra da belirtilen süreç yeniden işletilerek temdit işlemi gerçekleştirilir.

Hava trafik kontrolörlüğüne (HTY uzmanı) ilişkin asgari şartlar

MADDE 27- (1) Hava trafik kontrolörü (HTY uzmanı) olabilmesi için ilgili kişinin;

a) En az 5 yıldır hava trafik kontrolörü olarak çalışıyor olması,

b) Geçerli bir hava trafik kontrolörü lisansına ve ilgili derecelerine sahip olması,

c) En az 3 yıl gerçek trafik ortamında hava trafik kontrolörü olarak çalışmış olması,

ç) Son 2 yıllık derece sınavları ortalamasının asgari 85 puan olması,

d) Asgari ICAO seviye 4 seviyesinde İngilizce dil bilgisine sahip olması,

e) Son 5 yıl içerisinde 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen hususların tespiti sonucu hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından ilgili belgeler ile birlikte Genel Müdürlüğe talepte bulunulması sonucunda 12 nci madde uyarınca herhangi bir yaptırıma muhatap olmaması,

f) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı en üst yöneticisi tarafından uygun bulunması, zorunludur.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılan yetkilendirmeler sonrası yetkilendirilen personel bilgileri Genel Müdürlüğe iletilir ve Genel Müdürlük yapılan yetkilendirmelerin uygunluğunu denetler.

(3) Hava trafik kontrolörü (HTY uzmanı) yetkisi 3 yıl için geçerlidir. Geçerlilik tarihinden 1 ay önce ilgili ünite veya personelin başvurusuyla birinci fıkrada belirtilen süreç yeniden işletilerek temdit işlemi gerçekleştirilir.

Süpervizör hava trafik kontrolörlüğüne ilişkin asgari şartlar

MADDE 28- (1) Süpervizör hava trafik kontrolörü olabilmesi için ilgili kişinin;

a) En az 20 yıldır hava trafik kontrolörü olarak çalışıyor olması,

b) Geçerli bir hava trafik kontrolörü lisansına ve ilgili derecelerine sahip olması,

c) En az 5 yıldır gerçek trafik ortamında hava trafik kontrolörü olarak kesintisiz çalışıyor olması,

ç) Son 2 yıllık derece sınavları ortalamasının asgari 85 puan olması,

d) Asgari ICAO seviye 4 seviyesinde İngilizce dil bilgisine sahip olması,

e) Son 5 yıl içerisinde 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen hususların tespiti sonucu hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından ilgili belgeler ile birlikte Genel Müdürlüğe talepte bulunulması sonucunda 12 nci madde uyarınca herhangi bir yaptırıma muhatap olmaması,

f) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı en üst yöneticisi tarafından uygun bulunması, zorunludur.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılan yetkilendirmeler sonrası yetkilendirilen personel bilgileri Genel Müdürlüğe iletilir ve Genel Müdürlük yapılan yetkilendirmelerin uygunluğunu denetler.

(3) Süpervizör hava trafik kontrolörü yetkisi 3 yıl için geçerlidir. Geçerlilik tarihinden 1 ay önce ilgili ünite veya personelin başvurusuyla birinci fıkrada belirtilen süreç yeniden işletilerek temdit işlemi gerçekleştirilir.

Hava trafik başkontrolörlüğü asgari şartları

MADDE 29- (1) Bir hava trafik kontrolörünün hava trafik başkontrolörü olabilmesi için ilgili kişinin;

a) En az 15 yıldır hava trafik kontrolörü olarak çalışıyor olması,

b) Geçerli bir hava trafik kontrolörü lisansına ve ilgili derecelerine sahip olması,

c) En az 5 yıldır derece sahibi olması,

ç) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcı tarafından gerçekleştirilen hava trafik başkontrolörlüğü sınavından başarılı olması,

d) Son 2 yıllık derece sınavları ortalamasının asgari 85 puan olması,

e) Asgari ICAO seviye 4 seviyesinde İngilizce dil bilgisine sahip olması,

f) Son 5 yıl içerisinde 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen hususların tespiti sonucu hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından ilgili belgeler ile birlikte Genel Müdürlüğe talepte bulunulması sonucunda 12 nci madde uyarınca herhangi bir yaptırıma muhatap olmaması,

g) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı en üst yöneticisi tarafından uygun bulunması, zorunludur.

(2) Hava trafik kontrolörü (HTY uzmanı), hava trafik kontrolörü (Operasyonel uzman) ve hava trafik kontrolörü (Değerlendirme uzmanı) yetkisini haiz olanların hava trafik başkontrolörü olmak için başvuruları durumunda birinci fıkranın (a) bendi hesabında bu yetkileri haiz olduktan sonra çalıştıkları süre 2 ile çarpılarak hesaplanır.

(3) Hava trafik kontrolörü (HTY uzmanı) yetkisini haiz olanların hava trafik başkontrolörü olmak için başvuruları durumunda birinci fıkranın (c) bendinde sayılan şart aranmaz ve birinci fıkranın (d) bendinde geçen 2 yıllık derece sınavları ortalaması şartı yerine son girilen derece sınavı esas alınır.

ALTINCI BÖLÜM

Komisyonlar, Derece Gereklilikleri ve Sınavlar

Komisyon teşkili

MADDE 30- (1) Genel Müdürlükçe bu Yönetmelik kapsamında yer alan personele yönelik gerçekleştirilen lisans sınavlarına yapılan itirazları değerlendirmek üzere Ulaştırma ve Altyapı Bakanının onayı ile komisyon kurulur.

(2) Komisyonunda çalışmak üzere Genel Müdürlük; daire başkanı veya hava trafik kontrolörü olan en çok üç üyeyi, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı; hava trafik kontrolörü veya hava trafik başkontrolörü olarak görev yapan en çok iki üyeyi, hava trafik kontrol eğitimi veren yükseköğretim kurumları kendi içinden öğretim elemanı olarak görev yapan bir üyeyi belirler.

(3) Genel Müdürlük, komisyon başkanını kendi gönderdiği temsilciler arasından atar.

(4) Komisyon üye tamsayısı ile toplanır. Komisyonunda oylama ile karar alınması gereken hallerde çekimser oy kullanılamaz, oyların eşit olması durumunda başkanın oy verdiği taraf çoğunluk sayılır.

(5) Komisyonun görev ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları Genel Müdürlük tarafından düzenlenir.

Dereceler

MADDE 31- (1) Görerek meydan kontrol derecesi; aletli iniş, kalkış usulleri bulunmayan ve yaklaşma kontrol hizmetinin verilmediği ve bir başka hava trafik kontrol ünitesi tarafından da bu hizmetin sağlanmadığı, sadece görerek şartlardaki trafıklara hizmet veren hava meydanlarında çalışan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken derecedir. Bu dereceye başvuru için ilgili ünite en az 90 saat olmak üzere çalışmanın tamamlanması gerekir.

(2) Aletli meydan kontrol derecesi; aletli yaklaşma ve kalkış usulleri bulunan ve yaklaşma kontrol hizmetinin bir yaklaşma kontrol ünitesi ya da bir saha kontrol merkezi tarafından verildiği hava meydanlarında çalışan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken derecedir. Bu dereceye başvuru için ilgili ünite, en az 100 saat olmak üzere çalışmanın tamamlanması gerekir.

(3) Radarsız yaklaşma kontrol derecesi; sorumluluk sahibi olduğu kontrol sahası dahilinde, inen ve kalkan uçaklar ile kontrol sahasını kullanan diğer uçaklara, radarsız yaklaşma kontrol hizmeti sağlayan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken derecedir. Bu dereceye başvuru için ilgili ünite, en az 180 saat olmak üzere çalışmanın tamamlanması gerekir.

(4) Radarlı yaklaşma kontrol derecesi; sorumluluk sahibi olduğu kontrol sahası dahilinde, inen ve kalkan uçaklar ile kontrol sahasını kullanan diğer uçaklara, radarlı yaklaşma kontrol hizmeti sağlayan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken derecedir. Bu dereceye başvuru için ilgili ünite, en az 225 saat olmak üzere çalışmanın tamamlanması gerekir.

(5) Radarsız saha kontrol derecesi; sorumluluk sahibi olduğu kontrollü hava sahaları dahilindeki uçaklara radarsız saha kontrol hizmeti sağlayan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken derecedir. Bu dereceye başvuru için ilgili ünite, en az 225 saat olmak üzere çalışmanın tamamlanması gerekir.

(6) Radarlı saha kontrol derecesi; sorumluluk sahibi olduğu kontrollü hava sahaları dahilindeki uçaklara radarlı saha kontrol hizmeti sağlayan hava trafik kontrolörlerinin sahip olması gereken derecedir. Bu dereceye başvuru için, ilgili ünite en az 250 saat olmak üzere çalışmanın tamamlanması gerekir.

(7) Derecelere başvuru için gereken çalışma süresinin tamamlanması sürecinde hava trafik kontrol personelinin günlük çalışma süresinin en fazla 6 saatlik kısmı esas alınır.

(8) İlk defa derece alacaklar için bu maddedeki çalışma süresi gereklilikleri 2 katı uygulanır.

(9) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı derece yenileme sınavlarına katılım sağlayacak hava trafik kontrol personelinin bu maddede yer alan sürelerde hizmet verdiğini kanıtlar ve söz konusu şartları sağlayan hava trafik kontrol personelinin ilgili derece sınavına girmesini sağlar.

Lisans ve ilk defa derece alınması hali

MADDE 32- (1) 31 inci maddede belirtilen yeterli çalışma sürelerini dolduran stajyer hava trafik kontrolörleri lisans sınavına girmeye hak kazanır.

(2) 31 inci maddede belirtilen yeterli çalışma sürelerini dolduran stajyer hava trafik kontrolörleri;

a) Hava trafik kontrolörü lisans sınavına girmek üzere, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı vasıtasıyla veya şahsi olarak Genel Müdürlüğe başvurarak, lisans sınavının yapılmasını talep eder.

b) Lisans sınavında başarılı bulunması durumunda asistan hava trafik kontrolörü olarak ilk derece sınavı için işbaşı eğitimine devam eder.

c) Belgelenmiş hukuken kabul edilebilir mazereti olmaksızın yapılacak 3 lisans veya lisansın alınmasını takiben yapılacak 3 derece sınavına girmez veya bu sınavlarda toplam üç defa başarısız olursa ilgisine göre derece veya lisans alma hakkını kaybeder.

ç) Hava trafik kontrolörü lisans sınavlarında başarısız olursa, başvuru sahibinin bir sonraki lisans sınavı en geç 4 ay içerisinde yapılır.

Derecelerin geçerlilik süresi, yenilenmesi ve istisnalar

MADDE 33- (1) Derecelerin geçerlilik süresi azami 1 yıl olup, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcı tarafından, ek süre ihtiyacı hasıl olduğunda Genel Müdürlüğe en az 1 ay öncesinde ilgili gerekçeler ile başvuru yapılır. Genel Müdürlükçe yapılan değerlendirme sonrasında uygun bulunması durumunda derecelerin geçerlilik süresi en fazla 120 gün uzatılabilir. ICAO Ek-1 Sınıf 3'e uygun olarak alınacak sağlık raporları 2 yıl süreyle geçerlidir; fakat 50 yaşını dolduran hava trafik kontrol hizmeti personeli sağlık kurulu raporlarını her yıl yenilemek zorundadır.

(2) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından yapılan eğitim ve hava trafik hizmetleri ile ilgili diğer geçici görevlendirmeler dışında, kesintisiz olarak 180 günden fazla aktif hava trafik kontrol hizmetinden uzak kalan hava trafik kontrolörlerinin dereceleri iptal edilir ve yeniden ünite eğitimine, devamında da derece yenileme sınavına alınır.

(3) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından yapılan eğitim ve hava trafik hizmetleri ile ilgili diğer geçici görevlendirmeler dışında kesintisiz olarak 4 yıldan fazla aktif hava trafik kontrol hizmetinden uzak kalan kişilerin ünite eğitimine ve devamında derece yenileme sınavına alınabilmesi için Genel Müdürlük tarafından belirlenen uygun yöntemlerle derece veya derecelerin temel gerekliliklerini en azından teorik olarak karşılamaya devam edip etmediği tespit edilir.

(4) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından, bir kamu hizmeti olarak hava trafik kontrol hizmetinin kesintisiz sürdürülebilmesi için; hava trafik emniyetinin tehlikeye atılmamasını da temin edecek şekilde bir hava trafik kontrol ünitesine, bir başka hava trafik kontrol ünitesinden geçici görevlendirme yapılması gerektiğinde görevlendirilecek personelin;

a) Meydan kontrol derecesi gereken ünitelerde; meydan kontrol veya radarsız yaklaşma kontrol derecelerinden en az birine,

b) Yaklaşma kontrol derecesi gereken ünitelerde; yaklaşma veya saha kontrol derecelerinden en az birine,

c) Saha kontrol derecesi gereken ünitelerde; radarlı yaklaşma veya saha kontrol derecelerinden en az birine,

sahip olması gerekir.

(5) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından, hava trafik kontrol hizmetinin kesintisiz sürdürülebilmesi için çalıştığı HTK ünitesinden başka bir HTK ünitesinde geçici olarak görevlendirilen hava trafik kontrolörlerinin bağlı oldukları üniteye ait dereceleri de görev süreleri boyunca geçerli olarak kabul edilir. Bu personelin geçici görevlerinin sona ermesi durumunda gerekli tazeleme eğitimlerini almadan gerçek trafikte fiili olarak görev almalarına izin verilmez.

(6) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından, hava trafik akış idaresi, slot koordinasyon, sivil-asker koordinasyon, NOTAM işlemleri, anlaşma mektubu ve protokol, ekip planlama, emniyet ve kalite sistem, hava hadiseleri raporlama ve inceleme, hava trafik kontrol sistem destek ve eğitim ünitelerinde görevlendirilen hava trafik kontrolörleri ve başkontrolörleri sağlık raporu olmaksızın sahip oldukları derece ve görev alanlarına ilişkin yıllık yazılı sınava girerler. Ancak, sağlık raporu almadıkça, bu personelin gerçek trafikte fiili olarak hava trafik kontrol hizmeti vermesine izin verilmez.

(7) Hava trafik kontrolörü lisansına sahip olup, herhangi bir derecesi bulunmayan veya dereceleri geçerliliğini kaybeden veya geri alınan asistan hava trafik kontrolörleri, işbaşı veya ünite eğitim programlarını ve gerekli çalışma sürelerini tamamlayarak, mümkün olan en kısa sürede derece sınavlarına girmek zorundadır. Belgelenmiş hukuken kabul edilebilir mazereti olmaksızın, birbirini takip eden 3 derece sınavına girmeyen veya birbirini takip eden 3 derece yenileme sınavında başarısız

olan personelin hava trafik kontrolör lisansı, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısının talebi ile Genel Müdürlük tarafından daimi olarak iptal edilir.

(8) Cumhurbaşkanlığı, EUROCONTROL, Genel Müdürlük, ICAO ve Ulaştırma Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığında veya hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısının merkez teşkilatında hava trafik hizmetleri alanında görev yapmak üzere geçici görevlendirilen hava trafik kontrolörlerinin sahip olduğu dereceler, gerçek trafikte fiili olarak görev yapmamak şartıyla sağlık raporu aranmaksızın görev süreleri boyunca geçerli olarak kabul edilir. Altıncı fıkra ve bu fıkradaki personelin görevlerinin sona ermesi ve hava trafik kontrol personeli olarak operasyonel hizmetlerde görev almaları durumunda ilgili personele beşinci fıkraya göre işlem yapılır.

(9) Dereceler verildikleri ünite, sektör veya pozisyonda geçerlidir. Ünite, hava limanı veya meydan değişikliğine yol açan bir tayin durumunda sahip olunan derece veya dereceler geçerliliğini kaybeder.

(10) Radar derece sınavına başvuracak olan personelde ilgili radarsız dereceye sahip olma şartı aranmaz.

(11) Olağanüstü, acil veya beklenmedik durumlarda verilen hizmete ilişkin gerekli dereceye sahip olma ve derecenin geçerliliği şartları aranmaz.

(12) İlk defa hizmete verilen meydanlar için;

a) Geçici görev veya tayin olarak atanan personelin daha önce çalıştığı üniteye sahip olduğu ve açılacak meydana verilecek hava trafik kontrol hizmetine uygun olan dereceleri geçerli sayılır.

b) Meydan açılışından sonraki süre içerisinde verilen hizmete ilişkin geçerli olan dereceler için gerekli çalışma saatlerinin doldurulmasının ardından personelin derece sınavları yapılır.

Sınavlarda kopya çekilmesi

MADDE 34- (1) Her türlü sınav veya değerlendirme sürecinde, kopya çekenlerin durumu, tutanakla tespit edilerek sınav veya değerlendirmeler iptal edilir.

(2) Personel hakkında idari yaptırım uygulanarak, ilgisine göre hava trafik kontrolörü lisansı veya derecesi Genel Müdürlük tarafından en az 6 ay olmak koşuluyla askıya alınır. Aynı durumun Genel Müdürlükçe tespit edilmesi veya hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından tespit edilerek gerekli belgeler ile birlikte Genel Müdürlüğe sunulması halinde ilgili personelin lisansı iptal edilir.

(3) Lisans sınavı esnasında kopya çekilmesi durumunda ilgili personelin en az 6 ay süreyle yeniden lisans sınavına girmesine izin verilmez. Aynı durumun tekrarı halinde ise lisans sınavına katılma hakkını kaybeder.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

ESARR-5 Hava Trafik Kontrolörleri Avrupa Lisanslandırma Düzenlemesi

MADDE 35- (1) Bu Yönetmelik, Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı (EUROCONTROL) tarafından yayımlanan 11/4/2002 tarihli ESARR-5 Hava Trafik Kontrolörleri Avrupa Lisanslandırma Düzenlemesine uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Teknik düzenlemeler

MADDE 36- (1) Bu Yönetmelikte bulunmayan ve istisnai durum arz eden teknik konular, uluslararası standartlardaki gelişmeler dikkate alınarak Genel Müdürlük tarafından düzenlenir.

(2) Hava trafik kontrol personelinin eğitim, sınav, sağlık, alkol/psikoaktif madde kullanımı ve İngilizce dil yeterliliği ile ilgili taşıması gereken her türlü şart ve gereklilik Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 37- (1) 31/1/2007 tarihli ve 26420 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hava Trafik Kontrol Hizmetleri Personeli Lisans ve Derecelendirme Yönetmeliği (SHY 65-01) yürürlükten kaldırılmıştır.

Şahsi başvurular

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce temel hava trafik kontrol kursunu tamamlamış olduğunu belgeleyen kişi;

a) ICAO Ek-1 Sınıf 3 hükümlerine uygun geçerli sağlık raporuna sahip olma,

b) Başvuruyu şahsen Genel Müdürlüğe yapma,

c) Sabıka kayıt belgesine sahip olma,

şartlarını yerine getirmek koşuluyla bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde başvurması ve sonrasında Genel Müdürlükçe belirlenecek eğitimleri tamamlaması durumunda başka herhangi bir şart aranmaksızın düzenlenecek lisans sınavına girebilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen şartlara sahip personel, en çok 3 lisans sınavına girebilir. Yapılacak 3 sınavda da başarısız olan başvuru sahibi lisans sınavına girme hakkını kaybeder.

Kazanılmış haklar

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce temel hava trafik kontrol kursuna başlayan, tamamlayan kişiler ile hava trafik personeli olmaya hak kazanan kişilerin kazanılmış hakları saklıdır.

(2) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Genel Müdürlükte veya hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısında hava trafik kontrolörü (HTY uzmanı), hava trafik kontrolörü (Operasyonel uzman) ve hava trafik kontrolörü (Değerlendirme uzmanı) için belirtilen ünitelerde halihazırda çalışmakta olan ve bu Yönetmelikte bahsedilen görevleri yerine getiren hava trafik kontrolörleri, ilk defa yetki alımıyla sınırlı olmak üzere, bu yetkilerin alınabilmesi için bu Yönetmelikte belirtilen derece sınav puanı ve yabancı dil gerekliliği hariç diğer gereklilikleri yerine getirmeleri durumunda ilgisine göre hava trafik kontrolörü (HTY uzmanı), hava trafik kontrolörü (Operasyonel uzman) ve hava trafik kontrolörü (Değerlendirme uzmanı) yetkisini alır. Hava trafik kontrolörü (HTY uzmanı) için temdit işlemi gerçekleştirilirken derece sınav puanı şartı aranmaz.

(3) İkinci fıkrada belirtilenlerden Genel Müdürlükte veya hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısında halihazırda çalışmakta olan personelin Hava Trafik Kontrolörü (HTY uzmanı) yetkisi alması aşamasında en az 3 yıl gerçek trafik ortamında hava trafik kontrolörü olarak çalışmış olma şartı aranmaz.

Yürürlük

MADDE 38- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 39- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Eki için tıklayınız.